

Stavvandringar 2023

20.11 Säsongavslutning

Måndagen 20.11. träffades stavvandrarerna i Seniorpunkten för att gå igenom årets vandringar och återuppväcka minnen från vandringarna. Rainer tackades för det storartade arbete han lagt ned på vandringarna och alla ser med förväntan vart det bär av i vår.

Statistik av vandringarna

Våren 2023

24.4 Golfbanan	26 st. Vandrare
8.5 Kårlax Pålsböle Skyttböle	28 ” ”
22.5 Utfärd, Nagu Qvivlax-Mattnäs	35 ” ”

Hösten 2023

4.09 Munkviken Tennby	26 st. Vandrare
18.09 Finbyklint Bläsnäs	30 ” ”
2.10 Simonby Begravningsplats	29 ” ”
18.10 Smisuddan Lampis	29 ” ”
30.10 Haraldsholm	29 ” ”

20.11 Avslutade vi årets vandringar över en kopp kaffe vid Seniorpunkten. Genom gick årets vandringar. 47 pensionärer har varit involverade i våra vandringar. Vi har besökt 11 byar i Pargas. Vårens sista vandring, gjorde vi en utflykt med buss ut till Nagu. Avslutade vårens vandringar med en gemensam lunch på restaurang L'Escale. Finns mera i detalj om våra vandringar på vår hemsida.

Golfbanan 24.4.2023

Vi har inlett vår traditionella stavvandring för denna vår. Målet var hemligt. Det oaktat så var vi 26 glada vandrare samlade framför Brankis. Vi körde i en karavan till golfbanan, som var vårt hemliga vandringsmål. Det var en kort info om hur detta område används: Sommarsäsongen är det golf men där finns också en fin Padelplan samt Frisbeeplan. Under vintern gäller skidning på olika banor. Vi vandrade idag längs en kortare bana runt en del av golfbanan. Vi vandrade på sidan om Rauhalas avfallsdepå som togs i bruk på 1970 talet. Fast denna vandringsled inte ligger så långt från centrum så var det ytterst få som hade vandrat denna led. En vandringsled med olika sträckor används mycket av den lokala befolkningen.

Vi ägnar oss också för observationer i naturen under våra vandringar. Nu visste en av våra vandrare om en raritet inom floran, den vita blåsippan, fanns. Vi kunde beskåda flera exemplar bland de blå nära golfbanan.

Nästa vandring blir den 8.5 då skall vi besöka Pålsböle-Skyttböle. Men vi samlas som vanligt utanför Brankis klockan 10.00 .

Rainer

Vandringen startade vid skidstadion

Rauhala kallas av lokalbefolkningen för Sprättas, som måste rivas och ge plats för avfallsdepån och för rekreationen.

Golfbanan.

Vit blåsippa

Kårlax 8.5.2023

Klockan var prick 10.00 då vi åkte från Brankis i en bilkaravan till Kårlax by och vårt mål Kårlax Mellangård. Där möttes vi av dagens värdpar Ulla och Bertel Nordlund.

Där stod vi 29 vandrare vid gårdens infart och fick en kort info om gården inför starten. Vandringen gick ner till gårdens strand där vi överraskades av kaffe med nybakade Wienerbröd, som värdparet frikostigt bjöd på. Vi fortsatte vår vandring efter den trevliga kaffestunden i en vy av landskap och sjö. Med en test av balans och orientering tog vi oss en promenad genom skogen. Vår vandring på c:a 4 km omfattade tre byar Kårlax, Pölsböle och Skyttböle.

Vi tackar värdparet för en lyckad vandring som gav oss en bra historiskt o geografisk inblick över byarna.

Rainer

Kvivilax - Mattnäs Nagu 22.5.2023

Stavgångsgruppen avslutade säsongen med en utflykt till Nagu

Stavgångsgruppen, med Rainer Wahtera som ledare, är en av pargasiternas största hobbygrupper. Namnet är kanske lite missvisande, dels för att många deltar i vandringarna utan stavar, dels för att det inte bara handlar om att promenera utan framför allt att stifta bekantskap med olika delar av Pargas.

Måndagen den 22 maj avslutade gruppen vårens verksamhet med en lite speciell utflykt. Det var första gången vi var utanför det egentliga Pargas, det var första gången vi åkte med gemensam buss, och med 35 deltagare var vi fler än någonsin tidigare.

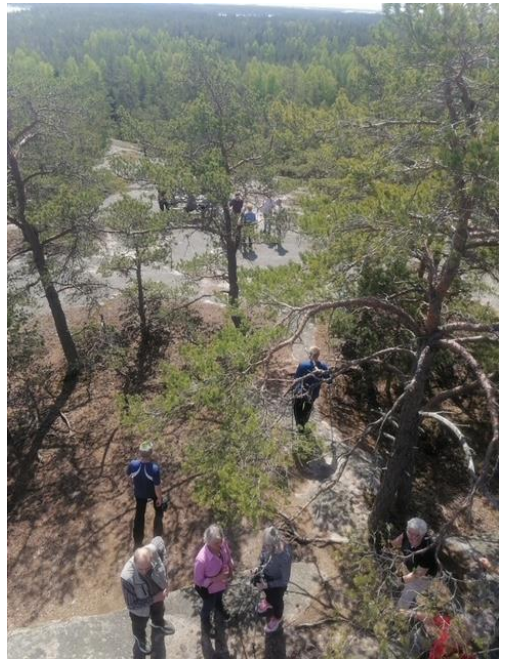
Vi åkte alltså i det strålande vårvädret med Tom Mollgrens buss direkt till Kvivilax (av byalaget stavat Quiflax) intill Mattnäs på södra sedan av Nagu Storlandet. Från våra tidigare promenader är vi vana vid att vår ledare Rainer känner väl till de flesta byarna i Pargas och har bott i många av dem, men åtminstone för mig var det en överraskning att han i sin tidiga barndom har bott ett par år också i Kvivilax och gått i skola där. Han kunde alltså berätta mycket om byn, och tog oss till Västergård där han bodde som barn och där vi nu välkomnades av värdparet Tore Strömborg o Sirpa Lindell. I det fina huset med långa anor blev vi bjudna på kaffe med tilltugg, och fick till råga på allt en liten klunk av hälsodrycken Ädelbrännvin som Rainer hade tagit med sig.

Efter en kortare promenad i närheten tog oss bussen till foten av Vargberget i Mattnäs. Det sägs ha fått sitt namn av att man i forna tider drev upp vargar till toppen och skrämde dem så att de ramlade ner för en bergsbrant och slog ihjäl sig. Vi vandrade upp den ca två kilometer långa vägen till toppen, där det numera finns ett utsiktstorn från vilket man kan se ut över så gott som hela Nagu och mer därtill. Tiotals kilometer åt alla håll, men trots att allt är delar av Pargas stad syntes knappast ett endaste hus. Rainer berättade att det på hans tid på berget förekom byslagsmål mellan pojkarna i Mattnäs och Kvivilax, och att han själv hade förlorat en bit av en tand när han träffades av en sten.

När vi kom ner igen möttes vi av Mattnäsbon Eija Gyllenberg som berättade mer om Mattnäs och Vargberget i moderna tider. Tyvärr har markägarna varit tvungna att stänga av vägen mot berget för fordon, eftersom det har förekommit så mycket missbruk och nedskräpning. Men det gjorde gott att promenera hela vägen upp och tillbaka.

Efter de fina promenaderna och upplevelserna åkte vi sedan till Kyrkbacken och restaurang L'Escale, där vi åt en god lunch innan färden gick vidare hem till Pargas. Tack Rainer för en givande resa! Och vi fortsätter vandra när det blir höst!

Text Mikael Reuter, Bilder Marjatta Karlsson

Munkviken-Tennby den 4.9.2023.

Idag inledde vi höstens första vandring. Jag kunde pricka in 26 stycken på min lista över deltagarna. Glädjande att nya har anslutit sig, men också nygamla har återkommit på våra vandringar. Jag berättade att vi kommer att gå över en uppfylld havsvik. Vi startade österut från Brankis och målet var Munkviken, Tennby. Vi gick faktiskt där som Kyrkfjärdens vågor slickade strandstenarna där Runebergsgatan nu finns. Det var för knappa 60 år sedan. Stannade upp där den s.k. Klockarsbron hade varit och där personfärjan gick över till Munkvik Hagan. Munkvik Hagan där radhusen nu är hade för c:a 100 år sedan sommarfestligheter, samt lotteri. Kunde berätta om var Pargas Kalkbergs aktiebolags grundare Otto Moberg byggde sin villa. Platsen tillhörde då byn Storgård. Enstaka hemman Lindberg hade också mark vid Munkviken. Klappabergen och Tattasklippan passerades, fortsatte åt naturstigen mot Prostviken i en hassellund som nu var stum på fågelsång. Stigen var nog ett prov för oss pensionärer, men lite utmaning gör att ens åldrande inte är så påtagligt.

Vi kunde föra oss tillbaka i tiden för knappa 200 år då vår skald J.L.Runeberg vandrade samma led med sin Fredrika. Han startade från sitt hem vid Lilla Spångbron och vi från Brankis. Vi hade vandringsstavar, han hade en vandringskäpp med ett inskuret hjärta i barken, kan vi tänka oss.

Bilderna är Egil Esséns och kopierade från boken Pargasbygdens gårdag.

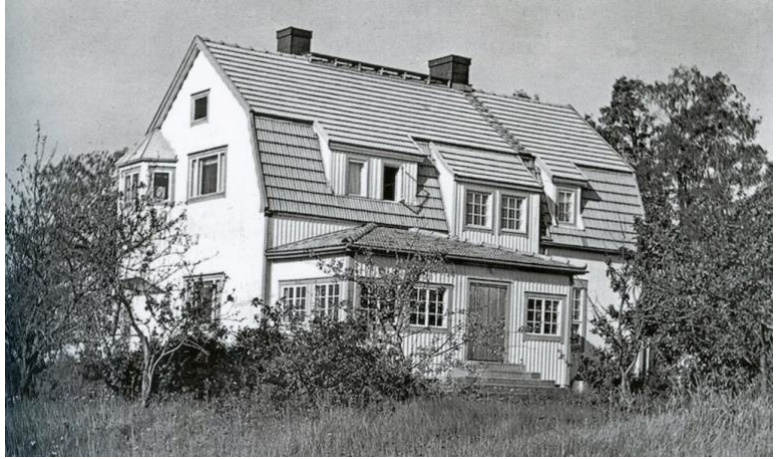

Personfärjan över till Munkvik Haga

S.k. Klockars Bron nedan om gamla torget

Otto Mobergs villan

Bläsnäs 18.9.2023

Vi var ett trettiotal vandrare som besökte Bläsnäs med Finby klint som vändpunkt.

Malin Johansson från Pargas Kungörelser var med och gjorde ett reportage om utflykten.

Pensionärerna kombinerar motion och historia – ”Det är så roligt att höra Rainer berätta”

Varannan måndag träffas en grupp ivriga Pargaspensionärer under Rainer Wahteras ledning för att bege sig ut på stavgång och samtidigt få sig en dos lokalhistoria.

Det är en krispigt vacker måndagsmorgon i september och 30 hurtiga och gladlynta pensionärer har samlats utanför brandkårshuset i Pargas. Varannan måndag samlas Pargasiterna som deltar i Rainer Wahteras populära hobbygrupp för att bege sig ut och stavgå och samtidigt få höra lite lokalhistoria. ”Yviman” Wahtera berättar att man idag kommer att ta riktning mot Finby Klint som hör till Bläsnäs. Efter namnupprop traskar hela gänget – vissa med stavar och andra utan – med bestämda steg mot målet.

– Det är trevligt med gemenskap, säger Christina Ahlsund som är hemma från Tennäs och deltar då hon har möjlighet.

Ahlsund berättar att hon också har fungerat som guide då stavgångsgruppen besökte hennes hemby Tennäs. Lite längre fram i klungan går Marjatta Karlsson som säger att hon nu har bättre möjlighet att delta i träffarna, då hon inte längre bor i Spanien.

– Det är så roligt att höra Rainer berätta, säger hon.

Då gruppen har gått en liten bit stannar Wahtera upp vid en skogsdunge.

– Den här platsen kallas för Hattentoppen, förklarar han.

Pensionärsgruppen fortsätter sin färd mot Finby klint och strax innan man beger sig in på skogsstigen som leder upp till berget stannar Wahtera till vid ett egnahemshus och samlar gruppen som ivrigt lyssnar.

– Här var jag första gången våren 1953, då vi åkte på skolutfärd.

Wahtera berättar om Albert ”Brille” Erikssons sommarstuga som han besökte då han var på skolutfärd från fortsättningsskolan i Skräbböle. Då Wahtera frågar vem som har besökt Finby klint är det många händer i luften som vinkar och Agneta Karlsson är en av dem som har besökt platsen för många år sedan. Framme vid Finby klint berättar Wahtera att det gamla luftbevakningstornet uppe på berget ägs av Curt-Olof Westén, men vem som har byggt tornet har Wahtera inte lyckats få svar på.

– Under kriget var det lottorna som bevakade tornet, berättar Wahtera och läser upp en text om skyddskåren i Pargas.

Texten som Wahtera läser upp är skriven av Linnea Lindqvist år 2001 och handlar om minnesbilder från luftbevakningstornet på Finby Klint. Lindqvist fungerade som lotta och fick sin första kommendering år 1939. Hon beskriver hur vakthållningen vid tornet var ordnad i två timmars turer med en lotta och en skyddskårist per gång. Tornet var byggt i

tre våningar och bestod av pannrummet i första våningen, sedan kom skyddskåristens rum eller kansliet och högst uppe på taket fanns själva bevakningsutrymmet.

Hela gruppen har öronen på skaft då Wahtera berättar och han avslutar med att berätta om Toppradioklubben som hade sitt säte här på 1970- 80-talen.

En av pensionärerna i gruppen är Mikael Reuter. Han deltar så ofta han kan i stavgången och tidigare deltog han även i hobbygrupperna för fotografering och släktforskning.

– Det här är min absoluta favoritgrupp av hobbygrupperna, intygar han.

Stavgångsgruppen fortsatte sedan ner mot Bläsnäs strand och vandrade sakta på vandringsleden längs med sundet tillbaka till parkeringen där man startade dagens utfärd.

Malin Johansson

Bilderna ur Trygve Lindqvists arkiv

Vaktstugan vid Finby klint

Lottor som deltog i bevakningen

Bläsnäs stranden

2.10.2023 Simonby

En solig oktobermorgon samlades tjugo vandrare vid Brankis och satte sig i bilar och började köra mot Simonby Bockbergen. Där stod ytterligare nio och väntade. Efter en kort info om platsen tog vi oss sakta vandrande längs den väg mot byn som bönderna använder när de brukar sin jord vid Långängarna.

Vår första halt var Fiskbäcken och dess historia från inbördeskriget och därefter upp till Näsgors (Näsgård) där en annan händelse inträffade för 60 år sedan. Nu var vi nyfikna på platsen som var huvudmålet med vår vandring idag. Vi vandrade mot Storholmen men kallas också för Källarholmen. Där uppe på kullen fanns en omgärdad tomt som var tänkt att bli en privat gravgård. Men välsignelsen uteblev på grund av dödsfall. Frid över platsen i varje fall. Storholmen var också en plats där elever kom roendes från olika byar, tog iland och fortsatte att vandra till skolan som fanns i byn.

Dagens vandring gav en liten geografisk inblick över området men kanske mera ur ett historiskt perspektiv.

Nästa vandring är om två veckor den 16 okt. Då besöker vi Smissoddan. Så som förr.

16.10.2023 Smissudda

Träden ger färg åt den mörka hösten. Vi stavvandrare gav färg åt Smissudda då vi vandrade i en lång rad över åkern. Dagens vandring var inte så lång därför att vi utnyttjade våra bilar. Den gav inte ett sådant perspektiv som vi är vana vid, men den blev i stället en upptäckfärd. Ingen av dagens vandrare hade tidigare vandrat hela leden men nog en del av den. Även idag så var det någon som kände sitt släktskap med en av platserna där vi gick när hen fick en liten puff att den och den har bott där. Man kommer över vackra obebodda byggnader som säkert har sin egen charm och historia men som håller på att somna in i sin Törnrosa sömn. Med detta så förflyttar vi oss till Haraldsholm efter två veckor.

Nästa vandring blir måndagen den 30.10 då samlas vi som vanligt vid Brankis klockan 10.00. Då blir det att besöka Harldsholm.

Rainer

30.10 Haraldsholm

Trots snön som hade kommit under natten, hindrade det inte Pargasiternas stavvandrare att samlas utanför Brankis för stavvandring. Vi var 21 då vi startade från Brankis för att besöka Haraldsholm men när det blev "luku" vid Haraldsholm var vi 27 färgglada vandrare. Leden hade fyllts upp under färden. Haraldsholm har ur ett historiskt perspektiv en bakgrund som inte många av vandrarna kände till. Per Brahe hade tanken att grunda en stad på Haraldsholm. Puzzelbitarna med Per Brahe och Haraldsholm föll bra ihop för ute på norra udden mot Lilltervo byggdes ett tremastat barkskepp år 1877 som fick namnet Per Brahe. Den byggdes för en åländsk redare och var det första åländsktägda skepp som seglat runt Goda Hopps udden, vilket också var en intressant nyhet för många. Vi hade lov av fastighetsägaren Jan Söderholm att få besöka platsen där bädden funnits, vilket vi ödmjukt tackar för.

Vi besökte gårdstunet på Haraldsholm och såg byggnader som hade tjänat som tvätteri och "kavelbod", gammalt uttryck av mangelbod. Vi vandrade ner till den s.k ångbåtsbryggan, dit man förde gårdens mjölk som skulle levereras till mejeriet.

Det var en vandring som fick en att förflytta sina tankar långt i tiden innan man föddes.

Med denna vandring så avslutar vi denna hösts vandringar och jag framför mitt tack till er 41 vandrare som har visat ert intresse och deltagit av våra vandringar. Jag vill framföra ett stort tack till ägaren av Haraldsholm Rune Lindroos som hade mycket givande information om gården som jag som ledare har fått ta del av.

Vi kommer att samlas under höstens lopp över en kopp kaffe och går via bildskärmen på en annan vandring.

Rainer

Detta tremastade barkskepp som byggdes på Haraldsholm gjorde en värld sagling ända till Vladivostok. Blev 42 år gammal.

Den gamla karaktärsbyggnaden på Haraldsholm. Sägner säger att stockarna från fartygsbädden togs till användning när detta hus byggdes.

Karta över Haraldsholm ritad i Stockholm år 1773 där den beskriver om åkrar och ängar om dess jordmån.

Alla bilder nedan har på något sätt anknytning till varvet där Per Brahe byggdes

Slipstranden

Gaslager för en fyr transporterat från holmarna

Här har kanske Per Brahes skeppsbyggare bott

Här tvättades skeppsbyggarnas kläder?

